

[Ladefoged.]

man havde bedt om det, ville have vist, at man var indforstået med, at sagen måtte overstås.

Vi er allesammen klar over, at^a der hvilede et tungt ansvar på den daværende regering, og man kunne vel heller ikke forlange, at den i eet og alt skulle gøre netop det, som en senere tids historie kunne godkende. Men nu er der gået 15 år, og mange af de følelser, som måske var varme på et vist tidspunkt, er blevet i høj grad afkølet, og jeg er heller ikke sikker på, at man har grebet tingene rigtigt an. Jeg ville have foretrukket — det er ikke noget, jeg er kommet i tanker om bagefter — at man havde lagt de ting over til folk udenfor parlamentarisk kred. Jeg er imidlertid glad for, at det udvalg, der nu har arbejdet med gennemgangen af de parlamentariske kommissioners arbejde, er kommet til det resultat, at der ikke skal rejses rigsretsanklage. Udvalgets medlemmer har gjort det på en sådan måde, at de har deres samvittighed i orden, og så må vi andre vel også kunne have det. Sagen er nemlig den, at vi må have en ende på det nu. Ikke alene tingets medlemmer ønsker en sådan afslutning, jo før des bedre, men det er ganske givet, at man også ønsker dette ude i befolkningen; det har længe nok irriteret, at tiden er gået på den måde. At sagen ikke er gået i glemmebogen, har vi fået stærke beviser for i løbet af de sidste to dage, hvor lidenskaberne er blevet pisket op igen. Jeg er tilfreds med, at man nu vil afslutte denne sag, og det er kun, fordi jeg ikke har været tilfreds med den måde, hvorpå de parlamentariske kommissioner har været nedsat, at jeg i dag sammen med et andet æret medlem vil undlade at stemme.

Poul Hansen (Kalundborg): Af alle indlæggene i denne debat i går forekommer det ærede medlem hr. Thestrups mig at være det mest interessante, dels derved, at det så skarpt trak linien op mellem to synspunkter for forsvarspolitikken, dels og ikke mindst derved, at det klart præciseredes, hvorfor opgøret om den 9. april er et politisk opgør og ikke noget, der har med rigsretsanklage at gøre. Jeg forstod det ærede medlem således, at han mente, at vi i 1930'erne kunne have valgt mellem to

veje, enten det, man vel måtte kalde et egentligt eksistensforsvar, der i givet fald skulle kæmpe til sidste mand, eller også nærmest ingenting. Nu er det sjældent, at livet kan indpasses efter enkle, skematiske linier. Jeg mener da heller ikke, at situationen lå så enkelt, at der kun var de to synspunkter dengang, repræsenteret henholdsvis af de daværende oppositionspartier og de daværende regeringspartier. Jeg har f. eks. mine stærke tvivl om, hvor langt partiet venstre ville drage konsekvenserne af tankegangen om et eksistensforsvar, ja, man kan vel endog være kættersk nok til at have den samme tvivl for det konservative folkepartis vedkommende. For socialdemokratiet lå det jo dengang sådan — det kan ikke være nogen hemmelighed — at der foregik en vis brydning omkring stillingen til forsvaret, og denne brydning havde sit udgangspunkt i den dato, som det ærede medlem hr. Frode Jakobsen nævnte her i formiddags, nemlig den 30. januar 1933; nazismens magtovertagelse i Tyskland. Det førte til, at socialdemokratiet opgav standpunktet: den isolerede afrustning; det førte til, at i den følgende tid førtes diskussioner og dannedes en opfattelse på den linie, at demokratierne ikke kunne gøre sig værgeløse overfor det aggressive, væbnede diktatur. På den anden side var situationen den eller blev det i hvert fald efter 1936, at der var ingen solidaritet mellem demokratierne, at vi her i landet stod isoleret og ikke, som det er fremhævet flere gange, kunne vente hjælp, og det måtte jo føre til det ræsonnement: Hvad formår vi i givet fald, stående alene overfor et stormagtsangreb?

Der er under diskussionen i formiddags fremført forskellige, jeg må vel have lov til at sige tankekonstruktioner med hensyn til, hvordan stillingen kunne have været, hvis vi havde haft et forsvar af den og den størrelse. Jeg vil gerne understrege, at det ikke kan blive andet end tankekonstruktioner, noget, man antager. Der rådede i hvert fald indenfor mit parti dengang, og jeg vil mene, det stadigvæk er tilfældet, den opfattelse, at det ikke havde hjulpet os, selvom vort forsvar havde været stærkere, det havde ikke ændret den isolerede stilling, hvori vi befandt os.

Da solidariteten altså dengang manglede,